Saaja: Eduskunnan Ulkoasiainvaliokunta

Viite: Ulkoasiainvaliokunta 16.10.2024, Asiantuntijapyyntö

Asia: VNS 4/2024 vp Kansainvälisten taloussuhteiden ja kehitysyhteistyön selonteko

---

Business Finland kiittää lausuntopyynnöstä ja esittää seuraavia lausunnossaan huomioita koskien Team Finland-verkoston uudistamista ja tulevaa Business Finlandin ulkomaanverkoston integrointia ulkoministeriön hallinnonalalle. *Esitämme näkemystämme ulkomaan toimintojen siirtoa koskien – vastavoimaksi ehdotamme Team Finlandin johto-organisaatiolle vahvaa mandaattia Suomessa.*

Team Finlandin vienti- ja kansainvälistymispalvelujen uudelleenjärjestely voi muodostua kasvavien T&K-panostusten hyödyntämisen kannalta kriittiseksi haasteeksi.

Budjettiriihessä päätettiin, että Business Finlandin ulkomaantoimintojen budjettirahoitus siirretään ulkoministeriön hallinnonalalle vuoden 2025 alusta. Siirto toimeenpannaan täydentävän talousarvion yhteydessä. Rahoituksen siirto johtaa siihen, että koko Business Finlandin ulkomaanverkosto ja mahdollisesti myös kotimaassa sijaitsevaa johtamis- ja tukitoimintojen henkilöstöä tehtävineen siirtyy nopealla aikataululla pois Business Finlandin organisaatiosta ulkoministeriön hallinnonalalle. Vienninedistämisen ammattikunnan siirtäminen hallinnonalalta toiselle toteutetaan ilman, että olisi selvitetty UM:n ulkomaan edustustojen edellytykset kaupallisen toimen johtamiselle tai ymmärretty, että yritysten kansainvälisen kasvun palvelupolkuun on syntymässä katkoskohta**.** *T&K-toimintaan kohdennetuilla lisäpanostuksilla tavoitellut hyödyt toteutuvat vasta onnistuneina kauppoina kansainvälisillä kohdemarkkinoilla.* Business Finlandin nykyisten ulkomaantoimintojen siirto ulkoministeriön hallinnonalalle ja siitä seuraava vienti- ja kansainvälistymispalvelujen merkittävä uudelleenjärjestely on pitkäaikainen stressitekijä vienninedistämisen palvelujärjestelmälle. Riskinä on, että kasvavilla T&K-panostuksilla ja investointikannusteilla ei täysimääräisesti saavuteta niitä hyötyjä, joita panostuksilla tavoitellaan.

Tiedämmekö mitä olemme tekemässä? Business Finlandin ulkomaanverkoston siirtoa koskevan päätöksen perusteeksi ei Business Finlandin näkemyksen mukaan ole selvitetty riittäviä tietoja esimerkiksi siirron kustannus- ja henkilöstövaikutuksista tai vaikutuksista asiakaskokemukseen, innovaatiolähtöisen kasvupolitiikan vaikuttavuuteen ja toiminnan strategiseen ketteryyteen. Business Finlandin ulkomaanverkosto koostuu paitsi vienninedistäjistä myös matkailun ja investointien edistämisen ammattilaisista sekä ulkomaisen työvoiman houkutteluun ja innovaatioyhteistyöhön keskittyvistä ammattilaisista. Näiden ammattiryhmien johtaminen edellyttää osaamista ja toimialaverkostoja kotimaassa sekä kohdemarkkinoilla.

Vienti alkaa Suomesta. Nykyisessä taloustilanteessa on erityisen tärkeää turvata yrityksille palvelukokonaisuus, joka tarjoaa sujuvan reitin suoraan maakunnista maailmalle. Business Finlandin vienninedistämisorganisaatio koostuu kaupan ja toimialojen asiantuntijoista Suomessa ja maailmalla –

yhdessä tunnemme kotimaan tarjoaman ja ulkomailla paikallisen kysynnän. Systemaattinen asiakasvalinta on olennainen osa viennin edistämistä, koska vain parhaat yritykset voivat menestyä kansainvälisillä markkinoilla. Ulkomaan verkoston tuleva siirto ulkoministeriön hallintoon merkitsee **vienninedistämisen tekemisen sekä osaajien eriyttämistä kahteen organisaatioon.** Tähän asti yritykset ovat saaneet kokonaisvaltaisen kansainvälistymispalvelun eli *markkinatietoa, kontakteja ja rahoitusta samasta talosta* sekä tarpeidensa mukaisesti Team Finland-verkoston tukea. Tutkittuun tietoon perustuvia syitä esitetylle siirrolle on vaikea tunnistaa sen enempää asiakasarvon tuottamisen, yhteiskunnallisen vaikuttavuuden, toiminnallisen tehokkuuden, strategisen ketteryyden kuin henkilöstökokemuksenkaan näkökulmista. Lisäksi siirto vaarantaa kasvavilla T&K-panostuksilla tavoiteltujen tulosten ja vaikutusten syntymisen.

Tämän lausunnon hetkellä Business Finlandin ulkomaan henkilökunta ei vielä tiedä, millä tavalla työsuhteiden siirto toiseen organisaatioon aiotaan toteuttaa 1.1.2025 alkaen, kun budjettivastuu siirtyy ulkoministeriöön. Vienninedistäjien asiantuntijaorganisaatio on kooltaan pieni, 168 henkilöä, mutta vaikuttavuudeltaan merkittävä; epävarmuus uudistuksen käytännön puolesta on tähän mennessä aiheuttanut jonkin verran Business Finlandin henkilöstön irtisanoutumisia ulkomailla. Suurin osa kv-verkoston vienninedistäjistä on paikalta palkattuja toimialan osaajia. Toimimme matriisissa useimpien ulkomaan työntekijöiden raportoidessa aluejohtajan lisäksi myös vientiohjelman tai vientiprojektin johdolle Suomessa.

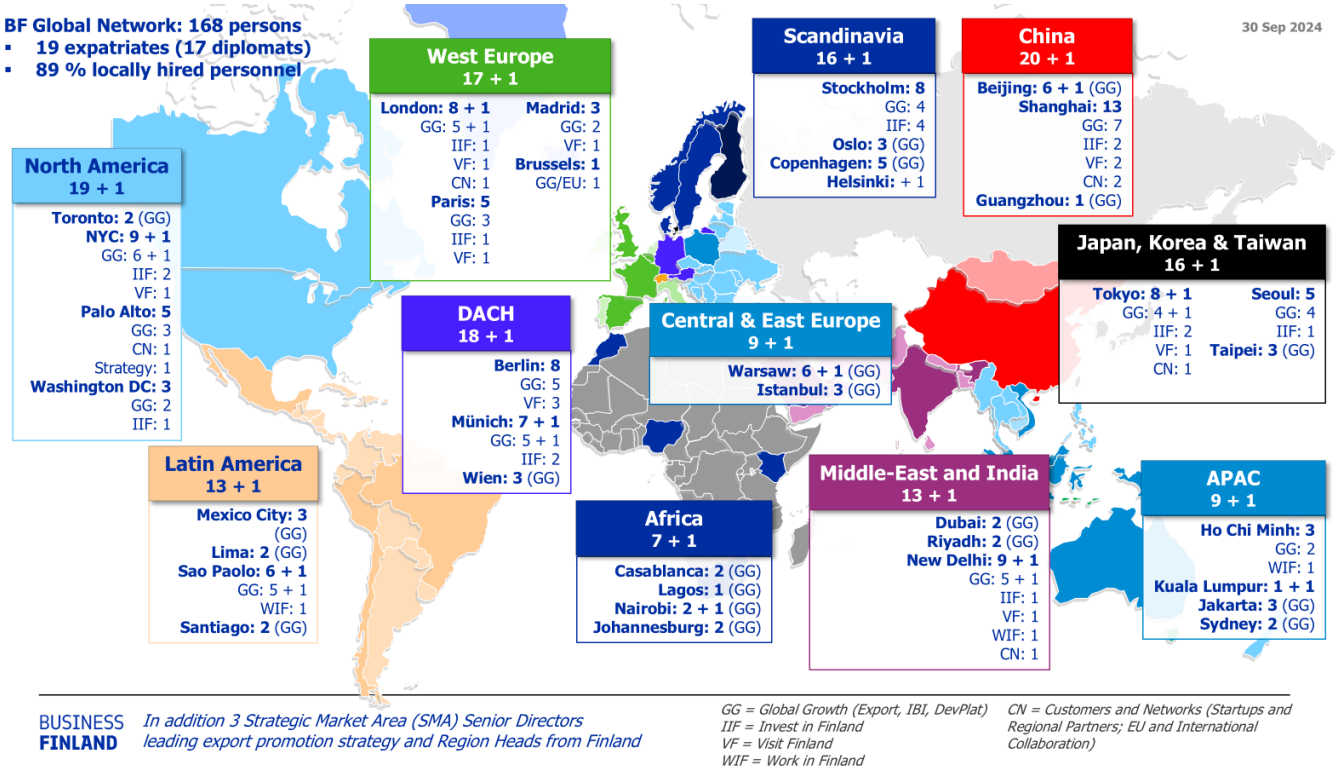

Kuva 1: Business Finlandin kansainvälinen verkosto 2024

Uudistunut Team Finland – miltä hyvä näyttää tulevaisuudessa?

Onnistunut Team Finland-verkoston uudistaminen tapahtuu strategisten valintojen avulla; ydintehtävien, strategisten päämäärien ja mitattavien tavoitteiden avulla luodaan Team Finland-toimijoille tekemisen raamit.

Koska pelikenttä on globaali, tulee **Team Finland-työtä johtaa strategisten valintojen avulla Suomesta** käsin. Vienninedistämisen operatiivisen toiminnan kohteiksi tulee valita sellaiset kohdemarkkinat, joista Team Finland on selvittänyt kysynnän, markkinamahdollisuudet sekä arvoketjut ennalta. Esitämme **vahvaa mandaattia Team Finland-johtoryhmälle Suomessa** tehdä toimiala-, markkina- ja sektorivalintoja sekä ohjata ulkomaan tiimien työtä keskitetysti. Valinnoilla luodaan vaikuttavuutta ja rajalliset resurssit kohdennetaan tehokkaasti.

Team Finland-verkoston kyky toimia viennin vauhdittajana punnitaan lopulta vientieuroina. Strategisen päätöksenteon ja keskitetyn tiedolla johtamisen kehittäminen ja TF-palvelupolun terävöittäminen parantaisivat Team Finlandin joukkuepeliä. Teknisten sovellusten kuten tekoälyn hyödyntäminen yritysneuvonnassa sekä toimijoiden välinen kommunikaatio digitaalisten työkalujen avulla ovat keinoja pärjätä globaalin kaupan kilpajuoksussa. Asiantuntijaverkoston siirtäminen hallinnonalalta toiselle ei tuo lisäarvoa yrityksille. Team Finland-verkoston rohkea uudistuminen edellyttää vanhojen johtamisrakenteiden purkamista.

Business Finland luo maailmaa muuttavia menestystarinoita. Business Finland tuottaa kestävää hyvinvointia suomalaiselle yhteiskunnalle.

Business Finland tukee kasvuhakuisia ja kansainvälisille markkinoille suuntaavia yrityksiä. Rahoitamme ja neuvomme innovaatioiden tekemisessä, autamme löytämään oikeat markkinat ja verkostot sekä tuemme kansainvälistymistä ensimmäisistä vientiponnisteluista aina globaaliin laajentumiseen.

Business Finland hankkii jatkuvasti kansainvälisiä yrityksiä kasvattamaan toimintojaan Suomessa. Houkuttelemme myös huippuosaajia sekä matkailijoita nauttimaan pohjoismaisesta elämäntavasta, puhtaasta luonnosta ja kiinnostavista mahdollisuuksista.

Organisaatiossamme työskentelee 760 asiantuntijaa 40 toimipisteessä maailmalla ja 16 toimipaikassa Suomessa. Business Finland on osa Team Finland -verkostoa.

Lisätietoja:

Kirsi-Maarit Poljatschenko, Senior Director
puhelin: +358 40 900 4329
sähköposti: kirsi-maarit.poljatschenko@businessfinland.fi

Business Finland